



Република Србија
ВРХОВНИ КАСАЦИОНИ СУД
Рев2 382/2019
29.01.2020. године
Београд

Врховни касациони суд, у већу састављеном од судија: Весне Поповић, председника већа, Божидара Вујичића и др Илије Зиндовића, чланова већа, у парници тужиље АА из ..., чији је пуномоћник Зоран Радојевић, адвокат из ..., против тужене Предшколске установе „Лане“ из Дољевца, чији су пуномоћници Момчило Ковачевић и Дубравка Лазаревић, адвокати из ..., ради поништаја решења и враћања на рад, одлучујући о ревизији тужиље, изјављеној против пресуде Апелационог суда у Нишу Гж1 2394/18 од 05.10.2018. године, у седници одржаној 29.01.2020. године, донео је

РЕШЕЊЕ

УКИДАЈУ СЕ пресуда Апелационог суда у Нишу Гж1 2394/18 од 05.10.2018. године и пресуда Основног суда у Нишу П1 4780/17 од 10.05.2018. године и предмет враћа првостепеном суду на поновно суђење.

Образложење

Пресудом Основног суда у Нишу П1 4780/17 од 10.05.2018. године, ставом првим изреке, одбијен је тужбени захтев којим је тужиља тражила да се поништи решење туженог број .../... од 23.09.2015. године о престанку радног односа, те да се обавезе тужени да тужиљу врати на рад на послове радног места ... и призна сва права на раду почев од 15.10.2015. године, као и да тужиљи накнади трошкове поступка. Ставом другим изреке, обавезана је тужиља да туженом накнади трошкове парничног поступка од 174.000,00 динара.

Пресудом Апелационог суда у Нишу Гж1 2394/1 од 05.10.2018. године, ставом првим изреке, одбијена је као неоснована жалба тужиље и потврђена пресуда Основног суда у Нишу П1 4780/17 од 10.05.2018. године у ставу првом изреке. Ставом другим изреке, преиначена је одлука о трошковима поступка садржана у ставу другом изреке исте пресуде тако што је тужиља обавезана да туженој накнади трошкове поступка од 124.500,00 динара, у року од осам дана од пријема пресуде, док је део захтева преко досуђеног, а до 174.000,00 динара, одбијен као неоснован. Ставом трећим изреке, одбијен је захтев тужене за накнаду трошкова парничног поступка на име одговора на жалбу.

Против правноснажне пресуде донете у другом степену тужила је изјавила ревизију из свих разлога који су прописани чланом 407. Закона о парничном поступку.

Тужена је поднела одговор на ревизију.

Испитујући побијану пресуду применом члана 408. Закона о парничном поступку – ЗПП („Сл. гласник РС“, бр.72/11, 55/14), Врховни касациони суд је нашао да је ревизија основана.

У поступку није учињена битна повреда одредаба Закона о парничном поступку из члана 374. став 2. тачка 2. ЗПП, на коју ревизијски суд пази по службеној дужности.

Према утврђеном чињеничном стању, тужила је била у радном односу код тужене на пословима ... на основу уговора о раду од 03.06.2002. године. Правноснажном пресудом Апелационог суда у Нишу Гж1 1160/14 од 16.12.2014. године утврђено је да је тужили незаконито престао радни однос 2009. године и у поступку принудног извршења судске одлуке тужила је враћена на рад решењем тужене о спровођењу правноснажне пресуде, којим се тужила позива да се јави на рад 10.07.2015. године. Правилником о измени и допуни Правилника о унутрашњем уређењу и систематизацији радних места у установи за децу предшколског узраста „Лане“ Дољевац од 08.11.2010. године укинута је радно место „...“ и према новој систематизацији код тужене је предвиђено радно место ... са једним извршиоцем. Када се тужила јавила на рад, тужена јој је уручила решење о коришћењу годишњег одмора за период од 13.07.2015. године до 18.08.2015. године у којем је наведено да тужила обавља послове радног места Код тужене је покренут поступак утврђивања вишка запослених на радном месту ..., које су обављала три извршиоца. У поступку утврђивања вишка запослених тужена је извршила рангирање три ..., међу којима је и тужила. Сачињена је коначна ранг листа запослених који су бодовани према критеријумима предвиђени Правилником о раду и по коначној ранг листи од 10.08.2015. године тужила је имала најмањи број бодова. Решењем тужене 11.08.2015. године утврђено је да је престала потреба за радом тужиле као ..., а тужила је против овог решења изјавила приговор који је одбијен решењем Управног одбора тужене од 02.09.2015. године. Побижаним решењем тужене од 23.09.2015. године тужили је престао радни однос услед технолошких, економских и организационих промена због којих је престала потреба за обављањем послова на којима запослена ради, а у решењу је наведено да тужила обавља послове ... и да јој радни однос престаје даном исплате отпремнине од 306.969,60 динара, која је тужили и исплаћена. Тужила је поднела и тужбу ради поништаја решења од 11.08.2015. године и 02.09.2015. године и тај поступак је правноснажно окончан решењем Основног суда у Нишу П1 2633/15 од 24.11.2015. године којом је одлучено да се тужба тужиле сматра повученом.

Полазећи од овако утврђеног чињеничног стања, нижестепени судови су одбили тужбени захтев, ценећи да је тужили законито престао радни однос, јер је за испитивање законитости решења о престанку радног односа од утицаја претходно утврђење законитости решења од 11.08.2015. године којим је утврђено да престаје потреба за радом тужиле и другостепеног решења од 02.09.2015. године којим је одбијен приговор тужиле,

да чињенице које су од значаја за оцену законитости ових одлука о престанку потребе за радом нису претходно питање од чије законитости зависи одлука о тужбеном захтеву, те да нема основа да у поступку за поништај решења о престанку радног односа суд испитује законитост поступка и одлука које су постале коначне.

У конкретном случају на радно-правни статус тужиље се примењују одредбе Закона о основама система образовања и васпитања („Сл. гласник РС“, бр.72/09...68/15), као посебног закона у односу на Закон о раду. Међутим, како овим посебним законом није регулисан поступак решавања вишка запослених у том случају се примењују одредбе Закона о раду („Сл. гласник РС“, бр.24/05...75/14), прописане члановима 153-160, приликом престанка радног односа на основу члана 179. став 5. тачка 1) ако услед технолошких, економских или организационих промена престане потреба за обављањем одређеног посла или дође до смањења обима посла. Тужилји је престао радни однос као технолошком вишку због престанка потребе за њеним радом на основу члана 179. став 5. тачка 1. Закона о раду. Претходно је утврђено да је одлуком тужене тужилји незаконито престао радни однос 2009. године и тужилја је на основу судске одлуке враћена на рад. У међувремену, радно место на којем је радила (...), укинута је новом систематизацијом радних места из 2010. године и тужилји је у поступку враћања на рад наведено да је њено радно место „...“ и то у решењу о коришћењу годишњег одмора које је тужилји уручено по враћању на рад. У тој ситуацији нејасно је поступање тужене у поступку враћања тужилје на рад, јер није посебном одлуком распоредила тужилју на радно место које одговара њеној стручној спреми и радном искуству, већ је у решењу о коришћењу годишњег одмора наведено да је тужилја У периоду од 13.07.2015. године до 18.08.2015. године, када је тужилја користила годишњи одмор, спроведен је поступак утврђивања вишка запослених, на тај начин што је извршено рангирање три ... по критеријумима који су предвиђени Правилником о раду, а потом је решењем тужене од 11.08.2015. године утврђено да престаје потреба за радом тужилје и решењем Управног одбора од 02.09.2015. године одбијен приговор тужилје. Нижестепени судови су приликом одлучивања о законитости решења о престанку радног односа пропустили да цене од каквог је значаја чињеница што тужилја није радила на радном месту ... и на који начин је у том случају могло да се изврши бодовање и рангирање, као и поређење рада тужилје у конкуренцији са још два запослена на том радном месту, као и које је то послове тужилја обављала у периоду за који је вреднован њен рад. Критеријуми за утврђење вишка запослених за чијим радом је престао потреба су прописани чланом 121. Правилника о раду тужене од 12.09.2014. године, те је нејасно на који начин су примењени у односу на тужилју. Осим тога, одлука о престанку радног односа је конститутивног карактера, јер се том одлуком мења радно-правни статус запосленог, а одлука којом се утврђује да је за радом запосленог престао потреба је деклараторног карактера којом се констатују чињенице у поступку утврђивања вишка запослених. То значи да није правилан закључак нижестепених судови о правној природи решења тужене од 11.08.2015. године којим је утврђено да престаје потреба за радом тужилје на пословима ..., као и одлуке Управног одбора тужене донете по приговору тужилје, у том смислу да су ова решења основ за доношење решења о престанку радног односа. У поступку испитивања законитости отказа због разлога који су прописани чланом 179. став 5. тачка 1. Закона о раду, суд је у обавези да цени све чињенице и околности у вези враћања тужилје на рад по судској одлуци, као и начина рангирања и бодовања, што је од утицаја на законитост поступка утврђења вишка

запослених, који је прописан члановима 153-160 Закона о раду. Када потпуно утврди чињенично стање, у складу са примедбама истакнутим у овом решењу, првостепени суд ће одлучити о законитости решења о отказу и захтеву тужиље за враћање на рад.

На основу члана 416. став 2. ЗПП, Врховни касациони суд је одлучио као у изреци.

**Председник већа - судија
Весна Поповић,с.р.**

За тачност отправка
Управитељ писарнице
Марина Антонић